

Europa's 'onzichtbare' sector voor het voetlicht

De sector metaalverwerking en metaalproducten

Europese Commissie
Ondernemingen en Industrie
Afdeling Mechanische,
elektrische en telecom-apparatuur

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/metalworking/index_en.htm
E-mail: entr-mech-elec-telecom-equipm@ec.europa.eu

© Europese Unie, 2010
Overneming met bronvermelding toegestaan.
Omslag: © Alfa Laval

Gedrukt in België

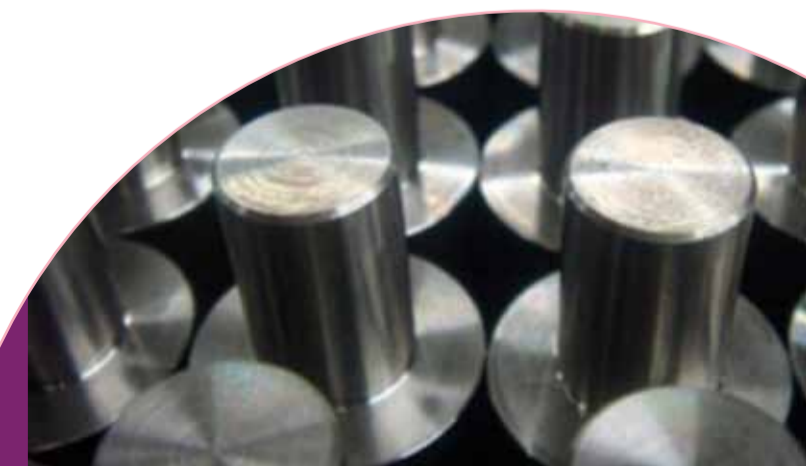
BUREAU VOOR PUBLICATIES VAN DE EUROPESE UNIE
L-2985 Luxembourg

Deze publicatie wordt betaald uit het **Kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (KCI)**, dat het concurrentievermogen van Europese ondernemingen moet bevorderen.

 Europese Commissie
Ondernemingen en industrie

- 1. De 'onzichtbare' sector
- 2. Belangrijke statistieken
- 3. Sterke en zwakte punten
- 4. Kansen en bedreigingen
- 5. Concurrentievermogen
- 6. Te nemen initiatieven
- 7. Beschikbare diensten en financiering

Deze informatiebladen zijn gebaseerd op het onderzoek naar het concurrentievermogen van de sector metaalverwerking en metaalproducten in de Europese Unie (FWC Sector Competitiveness Studies - Competitiveness of the EU Metalworking and Metal Articles Industries).

Het onderzoek is uitgevoerd door Cambridge Econometrics, het Deens Technologisch Instituut en IDEA Consult in opdracht van het directoraat-generaal Ondernemingen en Industrie van de Europese Commissie.

De 'onzichtbare' sector

Aard van de sector metaalverwerking en metaalproducten in de EU

De sector metaalverwerking wordt vaak beschouwd als een 'onzichtbare' sector. In feite is het een bijzonder grote sector met bedrijven in de meeste Europese steden en regio's. De meeste Europeanen wonen waarschijnlijk in de buurt van een metaalverwerkingsbedrijf.

Hoewel de sector een aantal grote bedrijven omvat, wordt hij gedomineerd door kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) die fungeren als toeleveranciers voor veel verschillende bedrijfstakken, van de auto- en ruimtevaartindustrie tot de werktuigbouw en van de transport- en bouwsector tot de voedingsmiddelenindustrie. Deze bedrijven zijn zo goed geïntegreerd in de industriële toeleveringsketen dat we geneigd zijn deze over het hoofd te zien.

Het feit dat deze bedrijven over het algemeen vrij klein zijn, maakt de sector 'onzichtbaar' en dat heeft ernstige commerciële en financiële gevolgen. Ze verdienen veel beter. In feite bestaat de metaalverwerkingsindustrie uit bedrijven die **flexibel, veelzijdig, innovatief en klantgericht zijn en die veel banen te bieden hebben.**

Wat doen ze eigenlijk precies? Metaalverwerkingsbedrijven leveren technologie, diensten en apparatuur aan alle andere industriële sectoren en vervaardigen ook eindproducten. Ze spelen een cruciale rol in het industriële netwerk van de EU.

De metaalverwerkingssector vormt een fundamentele schakel in de EU-leveringsketen tussen leveranciers (staal- en non-ferro-industrie) en afnemers (veel uiteenlopende bedrijven in de verwerkende industrie).

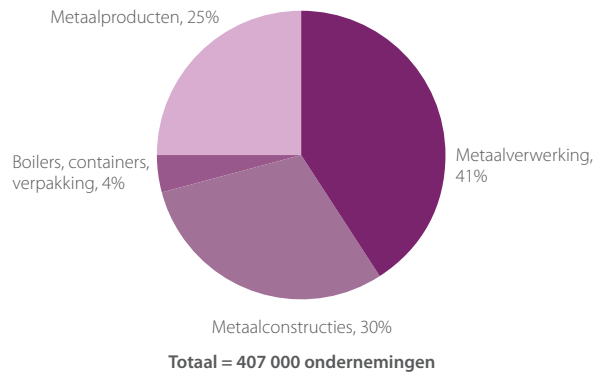
De activiteiten van de sector omvatten:

- Staalproductie, die van essentieel belang is voor weg- en waterbouw.
- De fabricage van vaten, containers en stoomgeneratoren voor verwerkingsbedrijven in onder andere de voedingsmiddelensector en de chemische en farmaceutische sector.
- De productie van metalen voorwerpen zoals bestek, draad en springveren, schroeven, bouten en moeren, sloten en scharnieren en gereedschap.

De metaalverwerkingssector kan worden onderverdeeld in vier deelsectoren die zijn gedefinieerd volgens producten, processen en markten:

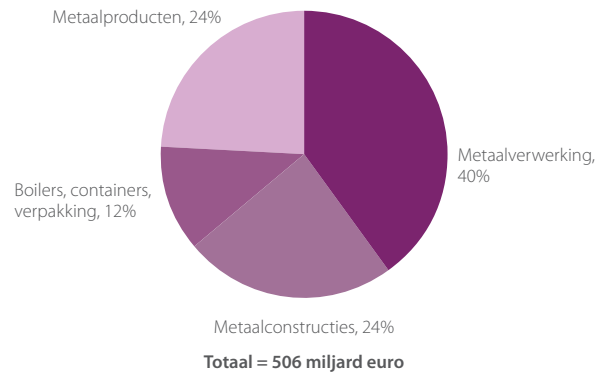
- Metaalverwerking bestaat uit het gieten, smeden en coaten van metaal. Gewoonlijk zijn dit kleinschalige bedrijven die over de hele EU-27 verspreid zijn.
- Metaalconstructies, die meestal nauw verbonden zijn met de bouwnijverheid.
- Boilers, metalen containers en verpakking. Deze ondernemingen zijn vaak wat groter vanwege schaalvoordelen.
- Metaalproducten, met een grote verscheidenheid in type en omvang van de ondernemingen.

AANDEEL VAN ONDERNEMINGEN IN DE METAALVERWERKINGSECTOR EU-27 NAAR PRODUCTGROEPEN, 2006

Bron(nen): Eurostat; EC-berekeningen

OUTPUT METAALVERWERKINGSECTOR EU-27 NAAR PRODUCTGROEPEN, 2006

Bron(nen): Eurostat; EC-berekeningen

De wereldwijde financiële crisis heeft de sector metaalverwerking en metaalproducten op verschillende manieren getroffen:

- Verminderde productie.
- Indirecte gevolgen van de slooppremies voor auto's.
- Banenverlies, hoewel deze niet in verhouding staat tot de terugval in productie. Veel bedrijven hebben kans gezien om hun geschoolde personeel in dienst te houden, waardoor ze in een ideale startpositie verkeren wanneer de vraag weer aantrekt.
- Prijs/kostenmarge: enerzijds worden de kosten voor energie, materialen en andere productiemiddelen hoger, anderzijds wordt er door de eindgebruikers druk uitgeoefend om de verkoopprijs te verlagen.
- Het grote aantal KMO's in de sector lijdt onder de verminderde liquiditeit en de beperkte toegang tot krediet- en kapitaalmarkten.

Belangrijke statistieken

Feiten en cijfers

© Fotolia

De metaalverwerkingsindustrie heeft een grote invloed op de economie in de EU en is een van de voornaamste werkgevers. Deze sector is een belangrijk onderdeel van het productieproces in de EU en presteert beter dan de meeste andere productiesectoren.

De EU-metaalverwerkingssector levert 10% van de totale productiemeerwaarde en heeft een aandeel van 7,5% in de productieoutput. De sector staal en basismetalen is goed voor ongeveer 5% van de productieoutput.

Met 177 miljard euro was in 2006 het aandeel van de metaalverwerkingssector in de totale productiemeerwaarde van de EU 10%; het bruto-exploitatieoverschot van 60 miljard euro vormde 9,5% van de totale productie. Beide marges zijn groter dan het aandeel in de productieomzet van de EU, waarmee deze sector de **'meerwaardekampioen' van de EU** is.

Op het gebied van arbeidsproductiviteit vertoont de sector minder goede resultaten (in 2006 was dit ongeveer 91% ten opzichte van de productie in haar geheel). Desondanks ligt het bruto-exploitatiepercentage in de metaalverwerkingssector 27% boven dat van de productie in het algemeen.

De metaalverwerkingssector is de grootste werkgever in de productiesector van de EU. De sector heeft een aandeel van 10% in de meerwaarde, 12,5% in de werkgelegenheid en vormt 20% van alle productiebedrijven.

- In 2008 werd de waarde van de productie in deze sector geschat op 530 miljard euro.
- De sector bestaat grotendeels uit **KMO's** en wordt gevormd door meer dan 400.000 metaalverwerkingsbedrijven in heel Europa. Ongeveer 90% van deze bedrijven heeft minder dan 50 mensen in dienst. Dit betekent dat de sector veel meer versnipperd is dan de hieraan nauw verwante motorvoertuigen- of basismetalsector. In de auto-industrie hebben 10 fabrikanten bijvoorbeeld een marktaandeel van bijna 90% in de markt voor personenauto's.
- Metaalverwerking **biedt werk** in heel Europa. Voor deze sector werken ongeveer 4,2 miljoen mensen, wat meer dan 12% van de totale werkgelegenheid in de productiesector vertegenwoordigt.
- De arbeidsproductiviteit is er lager dan in de productiesector als geheel; dit kan verklaard worden door het feit dat de sector erg **arbeidsintensief** is (het gemiddelde van de EU-27 is 37.700 euro). In de EU-25 als geheel is het bruto-exploitatiepercentage ongeveer 12%, met een arbeidsproductiviteit van ongeveer 42.000 euro per werknemer (deze investering per werknemer is twee of drie keer lager dan bij chemische producten of basismetalen).

- **Metaalverwerking** domineert de sector en heeft een aandeel van ongeveer 40% in de output, de werkgelegenheid en de bedrijven in de metaalverwerkingsindustrie. De kleinste sector is boilers, containers en verpakking met slechts 4% van de metaalverwerkingsbedrijven en 11-12% van de output.
- De totale investering in **materiële goederen** is hoger dan bij basismetalen, werktuigbouw en elektrotechniek maar lager dan bij chemische producten en motorvoertuigen. In 2006 bedroeg zij net iets meer dan 21 miljard euro, oftewel twee keer zo veel als bij basismetalen.
- Terwijl de werkgelegenheid in de meeste andere sectoren zelfs vóór de economische crisis afnam, kende de metaalindustrie tot dan toe een gestage **toename van de werkgelegenheid**. Tussen 2000 en 2006 steeg de werkgelegenheid met 8%, oftewel 300.000 banen.
- De metaalverwerkingssector is een **belangrijke consument van staal** en verbruikt twee derde van het ruwe staal dat in de EU wordt geproduceerd.

Afgezien van de bouwsector, telt de sector metaalverwerking een groter aantal ondernemingen dan welke andere technische sector of productiesector ook. De sector metaalverwerking vertegenwoordigt 20% van de EU-productiesector, terwijl elektrotechniek een aandeel heeft van 9% en basismetalen een aandeel heeft van slechts 0,5%.

Vergelijkende gegevens

- De sector metaalverwerking is goed voor 7,5% van de productieoutput en 10% van de totale productiemeerwaarde in de EU-27. Basismetalen heeft een aandeel van ongeveer 5% in de productieoutput.
- Metaalverwerking is groter dan basismetalen voor wat betreft het aandeel in zowel output als werkgelegenheid. Het aandeel in de output van de productiesector als geheel is 7,5%, terwijl het aandeel van basismetalen 5% is. Het aandeel in de werkgelegenheid ligt boven de 12%, terwijl basismetalen daarin 2% vertegenwoordigt.
- Het aandeel van de sector in de werkgelegenheid is groter dan de 7% van de automobielsector.
- Binnen de sector is 44% van de mensen werkzaam in metaalverwerking en is 29% aan het werk in metaalconstructies.
- Hoewel andere sectoren, zoals motorvoertuigen, weliswaar een groter aandeel hebben in de productie (metaalverwerking 7,5%, motorvoertuigen 11%) heeft metaalverwerking een groter aandeel in de werkgelegenheid (meer dan 12%).

Europese momentopname

- Duitsland is de grootste producent van goederen in de metaalverwerkingssector, gevolgd door Italië, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Spanje (EU-5). In Duitsland ligt het aandeel van de productie dicht bij de 20%.
- De handel in metaalverwerkingsgoederen in de EU wordt gedomineerd door vijf tot acht lidstaten. Het aandeel van de EU-5 ligt net boven de 50% van de export- en importstromen. Duitsland en Italië zijn de grootste exporteurs naar landen binnen en buiten de EU, waarbij Duitsland in 2008 goed was voor 21% van alle export en Italië voor 13%.
- Ongeveer 75% van de output komt uit de EU-5. Duitsland en Italië zorgen voor 50% van de output in metaalverwerking en metaalproducten.

Prestatie van de vier deelsectoren overzicht van de ruwweg 407.000 bedrijven in de sector metaalverwerking van de EU-27 in 2006:

Metaalverwerking is dominant en is goed voor 40% van de output en de werkgelegenheid (gieterijen, smederijen, metaalbehandeling).

Metaalproducten (gereedschap, metalen eindproducten en ijzerwaren) en metaalconstructies hebben elk een aandeel van 25% in de output, hoewel de laatste veel arbeidsintensiever is met twee keer zoveel werknemers als metaalproducten.

Metaalproducten is in de EU de meest winstgevende en productieve deelsector, met een bruto exploitatiepercentage* van 14%.

BCV (boilers, metalen containers en verpakking) is de minst winstgevende deelsector, hoewel deze wel een goede arbeidsproductiviteit kent. Het bruto-exploitatiepercentage van deze deelsector is 8,6%. Hier was de arbeidsproductiviteit 44.600 euro per werknemer, wat gunstig afsteekt tegen het gemiddelde van 42.000 euro in de metaalverwerkingssector.

* De verhouding tussen [exploitatieoverschot] en omzet.

Sterke en zwakke punten

Kracht van de 'verborgen' sector

©Fotolia

Enkele belangrijke voordelen van de metaalverwerkingssector zijn de grote verscheidenheid aan banen, opleidingen en mogelijkheden en de grote verspreiding ervan in de meeste Europese regio's. Omdat de sector voornamelijk uit KMO's bestaat, die vaak in clusters georganiseerd zijn, is deze ook veelzijdig en veerkrachtig en kan zich makkelijk aan verschillende omstandigheden aanpassen.

- **Een belangrijke sector:** De sector metaalverwerking is in de meeste EU-landen vertegenwoordigd en wordt gedomineerd (behalve in Duitsland) door kleine ondernemingen met 10 werknemers of minder. Deze vormen 80% van de ondernemingen in de sector. In deze dominantie van kleine bedrijven, die vaak familiebedrijven zijn, ligt zowel de kracht als de zwakte van de sector.
- **Robuuste structuur:** De sector heeft geen last van overcapaciteit waarmee andere sectoren te kampen hebben.
- **Het creëren van banen:** De werkgelegenheid in de sector metaalverwerking is hoog en vormt meer dan 12% van het totaal aan arbeidskrachten in de productiesector.
- **Meerwaarde:** De sector presteert beter dan andere productiesectoren in de EU voor wat betreft de verhouding tussen bruto exploitatieoutput en productieomzet.

- Door de geografische nabijheid van de leveringsketen en de daarmee samenhangende bedrijfstakken is de sector metaalverwerking in staat snel, betrouwbaar en flexibel te zijn.
- De sector is sterk gespecialiseerd en kan zich gemakkelijk aanpassen aan veranderingen.
- De sector levert producten van hoge kwaliteit en heeft een sterke positie in het hoge marktsegment.
- Er wordt efficiënt gebruik gemaakt van uitgangsmaterialen en er wordt een hoge mate van recycling toegepast.
- De sector heeft een sterk technologische aanpak en een strategische gerichtheid op innovatie.

Het belangrijkste zwakke punt van de metaalverwerkingssector is de structuur. Het grote aantal KMO's biedt weliswaar een aantal voordelen, maar maakt ook dat de sector gefragmenteerd is ten opzichte van leveranciers en afnemers.

Andere zwakke punten

- **Verbruik van staal:** De metaalverwerkingsbedrijven verbruiken onder andere grote hoeveelheden staal. De sector verbruikt twee derde van het ruwe staal dat in de EU wordt geproduceerd. De sector moet staal en andere goederen zoals ijzererts tegen een redelijke prijs kunnen inkopen, omdat deze op EU-niveau niet kan concurreren in arbeidskosten en geen schaalvoordelen kan creëren zoals zijn leveranciers, namelijk de staalfabrieken.
- **Van twee kanten onder druk gezet:** De metaalverwerkingsbedrijven kopen in bij grote leveranciers (energie, staal en andere metalen) en verkopen aan producenten van belangrijke kapitaalgoederen (bijvoorbeeld de auto-industrie). Met grote bedrijven als leverancier en als afnemer, is het steeds moeilijker voor metaalverwerkingsbedrijven om de zaken in de hand te houden en het ondernemingsklimaat te beïnvloeden. De KMO's verkeren in een **moeilijke onderhandelingspositie, vooral ten opzichte van de staalleveranciers**.

De metaalverwerkingssector is arbeidsintensief, wat de bedrijven in een ongunstige concurrentiepositie plaatst, aangezien de arbeidskosten in de EU relatief hoog zijn in vergelijking met die van concurrenten in China en India.

- **Levering van energie:** De prijs van energie wordt steeds belangrijker als concurrentiefactor, vooral in vergelijking met de opkomende landen.
- **Toegang tot kapitaalmarkten:** De metaalverwerkingsbedrijven financieren hun activiteiten met behulp van banken, wat hun mogelijkheden voor uitbreiding en innovatie beperkt.
- **Imagoprobleem:** Het gangbare beeld van de metaalverwerkingsindustrie is dat er zwaar werk wordt verricht in een onaantrekkelijke werkomgeving; tegenwoordig is het echter in de meeste bedrijven zo dat er meer 'hersenwerk' dan 'handwerk' aan te pas komt.

Kansen en bedreigingen

Rekening houden met mondiale ontwikkelingen

© giovannialfieri.com en met medewerking van ANIMA, de federatie van de Italiaanse verenigingen in de mechanische en technische industrie.

De Europese industriesector wordt nu geconfronteerd met ongekende uitdagingen. De wereldwijde economische crisis en het domino-effect daarvan op het ondernemingsklimaat, de industriële productie en het vertrouwen maken het nodig dat de metaalverwerkingsbedrijven hun prioriteiten grondig heroverwegen.

Kansen

- Meer consolidatie om kritische massa te bereiken.
- Beter markttoezicht om te zorgen dat voorschriften worden nageleefd.
- Concurrentievermogen vergroten door een betere bescherming van de intellectuele eigendom.
- Verbetering van energie-efficiëntie.
- Beter producten en diensten dankzij nieuwe technologieën.
- Innoverende samenwerkingsverbanden en netwerken.
- Groeiende markten in industrialiserende landen zoals Brazilië, India en China.
- Verdere internationalisering van lokale bedrijven.
- De mogelijkheid om via een grotere technologische input actief te worden in gespecialiseerde marktsegmenten en zo grotere marges te creëren.

Kansen	Metaalverwerking	Metaalconstructies	Boilers, containers, verpakking	Metaalproducten
Meer consolidatie	X	X	X	X
Beter markttoezicht om te zorgen dat voorschriften worden nageleefd	X	X	X	X
Een modern IER-systeem	X	X	X	X
Verbetering van energie-efficiëntie	X		X	
Beter producten door middel van technologie	X			X
Innoverende netwerken, partnerschappen en samenwerkingsverbanden	X	X	X	X

Bedreigingen

- De stem van de metaalverwerkingssector gaat vaak verloren tussen de stemmen van de veel grotere leveranciers en afnemers.
- De demografische ontwikkeling in de EU leidt tot een groeiend tekort aan vakmensen.
- Het is moeilijk toegang te krijgen tot financiering; banken vragen om garanties en de eigenaars van sommige kleine bedrijven zijn zelfs gedwongen een hypotheek op hun eigen huis te nemen.
- Concurrentie vanuit de goedkope landen waar de productie gestaag groeit.
- Een dalend verbruik van Europese producten bestemd voor huishoudens, de automobielandustrie en huishoudelijke en andere apparaten.
- Door de financiële crisis is de industriële vraag verder gedaald.
- Gebrek aan adequate bescherming van knowhow en intellectuele eigendomsrechten.

Bedreigingen	Metaalverwerking	Metaalcon-structies	Boilers, containers, verpakking	Metaalproducten
Demografische veranderingen	X	X	X	X
Starre sociale contracten	X	X	X	X
Groeiende productie in ontwikkelingslanden				X
Stijgende kosten van inputmaterialen	X	X	X	X
Bescherming van eigendomsrechten en knowhow	X	X	X	X
Een verborgen sector	X	X	X	X

Concurrentievermogen

Uitdagingen en vooruitzichten

© Fotolia

Het concurrentievermogen in de metaalverwerkingssector wordt beïnvloed door de sterke partijen in de leveringsketen, waaronder metaalleveranciers en eindgebruikers. De metaalverwerkingssector wordt geconfronteerd met diverse uitdagingen op het gebied van het concurrentievermogen.

De schaduwkant

- De sector heeft te maken met een aantal **economische factoren** waar hij geen invloed op heeft, zoals de kredietcrisis, de recessie, de prijs van staal en de toegang tot grondstoffen.
- De **afnemers in de leveringsketen** groeien, waardoor ze relatief veel sterker staan tegenover de metaalverwerkingsbedrijven.
- Er is een afnemende **vraag naar eindproducten**, zoals auto's die worden vervaardigd door afnemers in de leveringsketen.
- De ontwikkeling van downstream-productie en de betrokkenheid van staalproducenten brengen **kleinere KMO's** in gevaar.
- De sector heeft grote problemen met consolidatie, zowel om **structurele redenen** als vanwege het **hoge specialisatieniveau**.
- De omvang en de aard van de bedrijven maken het moeilijk om gebruik te maken van **schaalvoordelen**.
- **O&O** is essentieel om te kunnen overleven, maar slechts weinig bedrijven hebben de middelen om dit te financieren.
- **Financiering** is vaak moeilijk te verkrijgen.
- De sector moet werken aan verbetering van de relaties en communicatie in de gehele leveringsketen om **effectieve innovatie** te kunnen stimuleren.
- De verplichting om te voldoen aan **voorschriften** is kostbaar en tijdrovend.
- De kosten en tijd die geïnvesteerd moeten worden in het beschermen van **intellectuele eigendom** brengen de metaalverwerkingsbedrijven in een nadelige positie ten opzichte van grotere bedrijven.

- **Concurrentie van opkomende economieën** heeft gezorgd voor een groeiende import van betrekkelijk goedkope metaalproducten en eindproducten.
- De EU heeft striktere regels met betrekking tot **gezondheid en veiligheid, emissies en kwaliteitsnormen** dan andere partijen op de wereldmarkt en dit vermindert het concurrentievermogen van de sector.
- Er zijn **niet genoeg hooggeschoolde vakmensen** om nieuwe technologieën te kunnen toepassen en innovatie aan te sturen.
- **Administratiekosten van KMO's** zijn relatief hoog.

Een zonnigere kijk op de toekomst

- De sector moet een belangrijke rol spelen als schakel tussen de **grotere partners in de leveringsketen**. Zonder deze schakel valt de leveringsketen uiteen.
- **Buitenlandse bedrijven** in de leveringsketen hebben nieuwe ideeën en methoden geïntroduceerd, samen met de verspreiding van nieuwe technologie.
- Vóór 2006 was er een aanzienlijke stijging in **exportgroei met meerwaarde**.
- De **zwakkere euro** kan exportgroei bevorderen: kapitaalgoederen en duurzame consumptiegoederen zijn goedkoper op de wereldmarkten.
- De **prijs van olie** daalt en grondstoffen lijken ook goedkoper te worden.
- Verdere initiatieven om het **milieu** te beschermen, creëren nieuwe kansen.
- De sector bestaat **voornamelijk uit KMO's**, wat betekent dat de productie afgestemd kan worden op de steeds complexere behoeften van de afnemers in de leveringsketen.
- Metaalverwerkingsproducten zijn over het algemeen **gemakkelijk te recyclen**.
- Globalisering spoort bedrijven aan tot **specialisatie en innovatie**.
- De sector produceert unieke producten die moeilijk te imiteren zijn; dit feit wordt bevorderd door **constante innovatie**.
- De **arbeidsproductiviteit** vertoont een stijgende lijn.

Te nemen initiatieven

Voor de toekomst van de sector

Fusies, overnames en strategische partnerschappen

Daarmee kan de metaalverwerkingssector zijn onderhandelingspositie versterken en een goed tegenwicht bieden tegenover de grotere partners aan de vraag- en aanbodzijde van de leveringsketen. Als gevolg daarvan zou de sector in staat zijn de inputkosten te verlagen en de prijs van producten te verhogen. Het zou ook kunnen leiden tot internationale partnerschapsprojecten, zoals de projecten die gefinancierd worden door het zevende kaderprogramma van de EU.

Informatie en kennis delen

Het zou zinvol zijn om informatieplatformen en programma's te ontwikkelen die speciaal gericht zijn op KMO's. De metaalverwerkingsindustrie zal moeten bepalen wat de beste werkmethodes zijn, waarbij er ook voor moet worden gezorgd dat verschillende fabrieken, die deel uitmaken van hetzelfde bedrijf, nuttige informatie met elkaar uitwisselen. Regionale beleidsmakers moeten daarom een hoge prioriteit geven aan het opzetten van specialistische clusters en andere organisaties die kunnen bemiddelen bij de uitwisseling van informatie.

Innovatie

- De innovatiemogelijkheden voor KMO's moeten worden verbeterd; dit betekent dat KMO-vertegenwoordigers meer betrokken moeten worden bij het ontwerpen van nieuwe programma's. Het kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (Competitiveness and Innovation Framework Programme - CIP) is vooral afgestemd op grotere bedrijven in de metaalverwerkingssector maar kleinere bedrijven moeten ook op de hoogte worden gehouden van de programma's.
- Universiteiten moeten de overdracht van kennis naar KMO's vergroten. De bovengenoemde clusterorganisaties kunnen in dit opzicht erg nuttig zijn.

Vakbekwame werkrachten opleiden

Er is een grote behoefte aan technici, ontwerpers en managers om te kunnen concurreren met industrialiserende landen zoals China. De lidstaten en de sector zouden zich moeten richten op levenslange opleidingsprogramma's voor iedereen, van arbeiders tot projectleiders. EU-brede erkenning van technische opleidingen zou de mobiliteit van deskundigen over heel Europa bevorderen. De "Blauwe kaart"-richtlijn moet worden gebruikt om vakmensen uit derde landen aan te trekken. Als de sector deze mensen wil aantrekken, moeten die wel weten dat technici in de metaalverwerking

* Richtlijn 2009/50/EG van de Raad van 25 mei 2009

zich niet alleen bezig houden met het maken van onderdelen voor de auto-industrie; ze zijn ook betrokken bij het maken van goed ontworpen, beter presterende en lichtere auto's. Dat kan worden bereikt door de merkbekendheid te vergroten en door reclame maken.

Toegang tot financiering

De crisis heeft de toegang tot financiering moeilijker gemaakt. Banken moeten worden aangespoord om hun aanbod aan de productie-industrie als geheel en de metaalverwerkingssector met zijn vele KMO's in het bijzonder sterk te verbeteren. Er zijn initiatieven nodig om ervoor te zorgen dat de metaalverwerkingsbedrijven op de hoogte zijn van de financieringsmogelijkheden op EU-niveau en nationaal niveau. Er zijn opleidingsprogramma's nodig om managers te laten zien hoe ze financiering kunnen aanvragen en er moeten initiatieven van de grond komen om de kapitaalstromen in de sector te onderzoeken.

Klimaatverandering

De klimaatverandering staat wereldwijd steeds meer in de belangstelling. Dit is een belangrijke kans voor de metaalverwerkingssector die over het algemeen energie-efficiënt en milieubewust is. De onderdelen die de sector vervaardigt, hebben vaak een rechtstreekse invloed op de energie-efficiëntie van belangrijke eindproducten, zoals ovens, en dragen op die manier bij aan het bestrijden van de klimaatverandering. De sector, de lidstaten en de EU moeten een strategie ontwikkelen die onder andere beoogt investeringen in onderzoek en ontwikkeling te stimuleren. In het kader van het EU-beleid en nationaal beleid moet worden bekeken hoe KMO's actief betrokken kunnen worden bij onderzoeksnetwerken, hoe KMO's geholpen kunnen worden bij de administratieve afhandeling van milieueisen, hoe de internationale coördinatie van de CO₂-emissieregelingen gestimuleerd kan worden en hoe de efficiëntie van de EU-energiemarkt verbeterd kan worden.

Er moet een meer gericht beleid ontwikkeld worden om tegemoet te komen aan de behoeften van KMO's, zoals het verbeteren van de mogelijkheden om deel te nemen aan onderzoek en ontwikkeling. China is begonnen zich meer te specialiseren, terwijl de industrie in de EU de investeringen heeft verminderd.

Zichtbaarheid: De Europese Commissie moet meer aandacht besteden aan de metaalverwerkingsindustrie. De metaalverwerkingsindustrie moet deelnemen aan de **Europese technologieplatforms** waarin bedrijven, onderzoeksinstituten, de financiële wereld en regelgevende autoriteiten samenkomen om een gemeenschappelijke onderzoeksagenda op te stellen en middelen uit de publieke en private sector te mobiliseren.

http://cordis.europa.eu/technology-platforms/individual_en.html

Energie: Europa heeft behoefte aan de stabiele levering van elektriciteit, de implementatie van een duurzaam beleid en een interne energiemarkt die werkt. Vooral voor de metaalverwerkingssector is het van belang om de energielevering tegen concurrerende prijzen veilig te stellen.

Mededingingsbeleid: De mededingingsautoriteiten moeten er goed op letten dat geen misbruik wordt gemaakt van de verhoudingsgewijs kleine omvang van de sector in verhouding tot zijn leveranciers en afnemers.

IER-bescherming: Er wordt niet altijd voor een goede bescherming gezorgd. De handhaving van intellectuele eigendomsrechten is essentieel om octrooien te beschermen en om namaakproducten van de Europese markt te weren. Het handhaven ervan is van cruciaal belang als bedrijven willen profiteren van onderzoek en ontwikkeling en dit verder willen stimuleren.

Beschikbare diensten en financiering

Voornaamste financieringsmogelijkheden

De metaalverwerkingssector bestaat grotendeels uit KMO's die vaak niet de middelen hebben om te investeren in onderzoek en ontwikkeling. De EU heeft diverse instanties die diensten en financiering verlenen, maar KMO's weten vaak niet dat ze bestaan. Sommige van deze instanties zijn gericht op kleine bedrijven in de nieuwe lidstaten, andere stimuleren het scheppen van banen of proberen managers de weg te wijzen naar de mogelijkheden voor microfinanciering.

Access2finance

Dienstverlenende instantie voor KMO's met betrekking tot EU-financiering, zoals informatie over wat er beschikbaar is en hulp bij het aanvragen. Er is een nationaal contactpunt in alle lidstaten.

<http://www.access2finance.eu/>

Enterprise Europe Network

Helpt kleine bedrijven om de zakelijke kansen in Europa ten volle te benutten, van het verschaffen van informatie over EU-wetgeving en het zoeken van zakelijke partners, tot het ontwikkelen van capaciteit voor ontwikkeling en innovatie en het betrekken van KMO's en bedrijfsactoren bij de besluitvorming. Enterprise Europe Network is het grootste netwerk van contactpunten in de EU.

http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/index_en.htm

Het Europees portaal voor KMO's

Dit portaal is opgezet door de Europese Commissie en biedt gemakkelijke toegang tot informatie over EU-beleid en initiatieven die relevant zijn voor KMO's. Er wordt ook doorverwezen naar financieringsmogelijkheden.

http://ec.europa.eu/small-business/index_nl.htm

Programma voor ondernemerschap en innovatie (EIP)

Dit programma is binnen de drie programma's van het CIP het meest relevant voor metaalverwerkingsbedrijven. Het ondersteunt technische projecten die aanzienlijke milieuvoordelen opleveren.

http://ec.europa.eu/cip/eip/index_en.htm

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)

Zorgt voor de uitwisseling van kennis en samenwerking bij onderzoek, wat voornamelijk relevant is voor de nieuwe lidstaten. De aandacht is gericht op KMO's en hoe hun situatie verbeterd kan worden: regionale en lokale omgeving, ondernemerschap, innovatie en concurrentievermogen en interregionale en grensoverschrijdende samenwerking. Het Fonds richt zich ook op investeringen in menselijke hulpbronnen.

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_nl.htm

Het Europees Sociaal Fonds (ESF)

Het fonds is voornamelijk bedoeld voor de nieuwe lidstaten en is gericht op de ontwikkeling van de arbeidsvaardigheden. Het ondersteunt onderwijs, opleidingen en werkgelegenheid. Financiering is beschikbaar via de lidstaten en de regio's. Het fonds heeft tot taak het aanpassingsvermogen van werknemers en bedrijven te vergroten, de toegang tot de arbeidsmarkt te verbeteren, de discriminatie van kansarmen te bestrijden en de onderwijs- en opleidingsstelsels te verbeteren.

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/fse/index_nl.htm

Gemeenschappelijk optreden ter ondersteuning van instellingen voor microfinanciering in Europa (Joint Action to Support Micro-finance Institutions in Europe – JASMINE)

Dit initiatief is een proefproject van de Europese Commissie, de Europese Investeringsbank en het Europees Investeringsfonds. JASMINE heeft tot doel kleine bedrijven en werklozen die een eigen zaak willen opzetten toegang te bieden tot financiering. Het is beschikbaar in alle lidstaten.

http://www.eif.org/what_we_do/microfinance/JASMINE/index.htm

Gemeenschappelijke Europese middelen voor kleine en middelgrote ondernemingen (Joint European Resources for Micro and Medium Enterprises - JEREMIE)

JEREMIE bestrijkt alle 27 lidstaten en heeft als doel de toegang tot financiering te verbeteren, met name microkrediet, kapitaal financiering, garanties en andere vormen van innovatieve financiering. Het programma ondersteunt startende ondernemingen, technologieoverdracht, technologie- en innovatiefondsen en microkrediet.

http://www.eif.org/what_we_do/jeremie/faq/What is JEREMIE.htm

Financieringsinstrument voor het milieu (LIFE+) milieubeleid en -bestuur

Dit programma ondersteunt technologische projecten met aanzienlijke milieuvoordelen, bijvoorbeeld verbetering van processen en efficiëntie.

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifepius.htm>

Zevende kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling

Hieronder vallen programma's voor zowel grote metaalverwerkingsbedrijven als KMO's. De thema's van het programma zijn: 'samenwerking', 'ideeën', 'mensen' en 'capaciteiten'.

http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

- De *Cordis practical guide to EU funding* (CORDIS, praktische gids voor EU-financiering – zie hierboven) helpt aanvragers hun weg te vinden naar de meest relevante informatie over financieringsmogelijkheden voor onderzoek en innovatie.

http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/finding-sources_en.html

- Het *Overzicht van subsidies* is een gids over de financieringsmogelijkheden in de EU op de verschillende beleidsterreinen van de Europese Commissie.

http://ec.europa.eu/grants/index_nl.htm

Financieringsmogelijkheden op specifieke gebieden

Uitwisseling van kennis en samenwerking bij onderzoek. *Zie CIP.*

Banen. *Zie Europees Sociaal Fonds.*

Toegang tot financiering *Zie CIP en meer specifiek de regelingen GIF en SMEG. Zie ook het programma JEREMIE en het programma JASMINE.*

Klimaatverandering. *Zie Life +, het CIP-programma inzake eco-innovatie en het EFRO-programma.*

